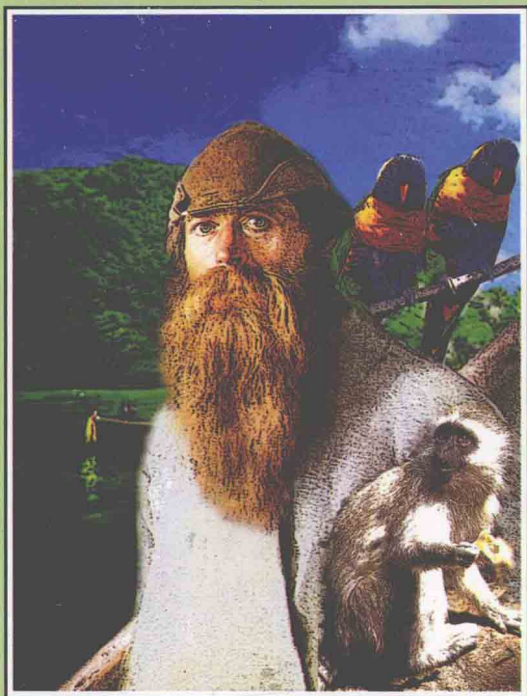

● شەتەلدىڭ ايگىلى ادهبى تۇنىدىلارنىن تاڭدا ماللار ●

رويزونتە قاتەرلى كەشەرمەلىرى

دەفو دانيەل (انگلىيا)

شىنجياڭ اسەمونەر - فوتوسۋرەت باسپاسى

شەتەلدىك ايگىلى ادەبىي تۋىندىلارنىن
تاخداماللىلار

روبىزوننىڭ قاتەرلى كەشىرمەلەرى

دەفو دانيەل (انگلىيا)

شىنجياڭ اسەمونەر - فوتوسۋرەت باسپاسى

本书根据中国少年儿童出版社 2000 年 12 月第 1 版第 1 次
印刷版本翻译出版。

责任编辑:卡哈尔·伊斯拉木江

责任校对:古丽

阿扎提·巴拉提
美术编辑:叶尔江·铁流

审 定:卡哈尔·伊斯拉木江

世界经典文学作品赏析

鲁滨逊漂流记 (哈萨克文)

达列里汗 译

新疆美术摄影出版社出版

新疆新华书店发行

新疆新华印刷厂制版

新疆新博文印刷有限公司印刷

2009年8月第1版 2009年8月第1次印刷

开本: 787×970毫米 1/32 印张: 4.875

ISBN 978-7-5469-0043-8

定价: 7.50元

بۇل كىتاب جۇڭگو جاسوسپىرىمدەر باسپاسىنىڭ 2000 - يىلى جەلتوقسان ئېيىنىڭ باسپاسى
ئېيىنىڭ باسپاسىغا ساي اۆدارىلىپ باسلىدى .

جاۋاپتى رەداكتور: قاھار ئىسلامجان

مۇقاباسىن جوبالاعان: ازات بولات ۇلى
ەر جان تىلەۋ ۇلى

جاۋاپتى كوررەكتور: گۈلى
قاھار ئىسلامجان ۇلى

شەئەلدىڭ ايگىلى ادەبىي ئۇنىۋېرسالىنان ناخدا ماللار
روبيزوننىڭ قاتەرلى كەشمەرلەرى

شىنجاڭ اسەمۇنەر - فوتوسۋرەت باسپاسى باستىردى
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكانى تاراتتى
شىنجاڭ شىنخۇا باسپا زاۋۇتىدا پەت جاسالدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسپا شەكىتى سەرىكتىگىندە باسلىدى
2009 - يىلى تامىز، 1 - باسپاسى 2009 - يىلى تامىز، 1 - باسلىۋى
فورماتى: 787×970 1/32 باسپا تاباغى: 4.875
ISBN978-7-5469-0043-8

باغاسى: 7.50 يۋان

ۋېبىرىنىشى تاراۋ

مەن 1632-جىلى يۈرك قالاسىندا مارتەبەلىلەر قو-
 عامىنىڭ ۋېبىر وتباسىدا دۇنيەگە كەلپىپىن . ۋېبىر جەرگە-
 لىكىتى تۇرغىن مەسپىز ، اكەم گەرمانىيانىڭ بىرەمەن قالا-
 سىنىڭ ادامى ، ول انگلياعا كوشپ كەلگەننەن كەيىن ،
 باستاپتا حول قالاسىندا تۇراقتاپ ، ساۋدا-ساتتىقپەن وزى-
 دىك دۇنيە-مۈلك جىيىپتى ، ونان يۈرك قالاسىنا بارپ
 قونىستانپ ، مەنىڭ شەشەممەن ۋىلەنپىتى . شەشەمنىڭ
 تۈركىنىنىڭ فامىلىياسى روبىزون ، جەرلىك اتاقتى اۆلەت ،
 سول سەبەپتى ۋىدەگىلەر ماعان روبىزون كروسنى دەپ ات
 قويىپتى . ۋېبىر ، اعلشنىشا دىبىس وزگەرسىنىڭ سەبە-
 بىنەن دوستارىم مەنى بىرتە-بىرتە كروسۋ اتاپ كەتپتى .
 مەنىڭ ەكى امام بار ، ۋلكەنى فرانىدىاعى انگليا جايۋ
 اسكەرلەر پولكىنىڭ كاپىتانى بولغان ، ايگىلى لوكلارد
 پولكوۋنىك تا وسى اسكەرى قوسىنغا قولباسشى بولغان
 ەكەن . ۋلكەن امام دىۋنكەرك ماڭىنداغى يىپانىيالىقتارمەن
 بولغان شايقاستا وققا ۇشىپتى . ال ەكىنشى اماما كەلسەك ،
 اكە-شەشەمنىڭ بەينە مەنەن مۈلدە حابارسىز قالغانى سياقتى

كۈنى بۈگۈنگە دەيىن ودان ۋىشتى-كۈيدى دەرەك تاپپاتتى .
 مەن كۈنەلتۈدىڭ ئىچىن بىلمەي وسكەن ، ۋىدىڭ كەنجەسى
 بولغاندىقتان قارشادايىمىنان-اق قىيال قۇپ ، ەسل-دەرتىم
 اللى تەڭىزگە جول الپ ، ۇزاق ساپار شەگۋ بولدى .
 قارت اكەمنىڭ ارقاسىندا اجەپتاۋىر تارىيە الپ ەرجەتتىم ،
 ول كىسى مەنى جاتاقى مەكتەپكە جىبەرىپ ، ۋىلداى
 مىندەتتى مەكتەپتەردەن دە ەبلىم الدىرىپ ، كەلەشەكتە
 زانڭ وقىتىپاق بولدى . ەبراق ، مەنىڭ تەڭىزدەن باسقاعا
 ەش زاۋقىم سوقپادى .

مەن اكە تىلەگىن مۇلدە ەلەپ-ەسكەرمەدىم ، ۋەلى
 دەسەڭىز ، امىرىمەن قارسىلاستىم . شەشەمنىڭ جالىنىپ-
 جالبارۋىنا جانە دوس-جاراندارىمنىڭ ەناسىحاتىنا استە قۇ-
 لاق اسپادىم . مەنىڭ الداعى باقتىسىز تاعدىرىمدى ەوزىم-
 نىڭ سۈتپەن بىتكەن وسىنداى مىنەزىم بەلگىلەگەن سىياق-
 تى . اكەم سۇڭغىلا ، سالماقتى كىسى ەدى . جوسپارىمنىڭ
 قاتەرلى ەكەنىن بولجاعان ول قايتا-قايتا بايىپپەن اقل
 ايتىپ ، پايدالى ەسكەرتۈدىڭ ەبارىن جاسادى . ەبر كۈنى
 تاڭەرتەڭ ەوز جاتىن بولمەسىنە شاقىرىپ ، اسا قورمالدىق-
 پەن اقللىن ايتتى . ەوزىن تاستاپ ، كىر جۇپ ، كىندىك
 كەسكەن جەردەن كەتپەۋىمدى ، قاتەرلى سىكە ۇرىنىپ تىر-
 شىلىك جوللىن نىزدەۋ ماعان ۇيلەسپەيتىندىگىن ايتىپ يىلا-
 دىرىمىسى كەلدى . سونداى-اق ۋىلدا بولپ قۇلىشىنىس

جاساسام كەلەشەكتە باسما باق قونىپ ، باياندى ترشلىك
 جولنا تۈسەتتىدىگىمى ، داۋلەتتى شارۋالارشا كۈن وتە-
 كىزۋىمە ءوزىنىڭ دە ابدەن كۈمەكتەسەتتىدىگىن ايتتى .
 ورنالاستىرۋىنا موينىسال بولماغانىمى كورگەن ول :
 ”ەگەر ءوز بەتىڭمەن كەتسەڭ ، تاڭىرىڭ ساعان جار بول-
 مايدى ، ءوز كەزىندە مەنىڭ اقسىمى الماعانغا وپىق
 جەيسىڭ“ دەدى . كەيىن ويلاپ كورسەم ، اكەمنىڭ ەڭ
 سوڭغى اقسى ، سول كەزدە كوزى جەتىپ ايتپاعانىمەن ،
 شىنايى كەمەڭگەرلىك ەكەن ، سوندا اكەم كوز جاسىن
 توقتاتا الماپ ەدى . اسىرەسە ۇلكەن اعامنىڭ سوعىس ماپ-
 دانىندا كومۇسىز قالعانىن ، مەنىڭ دە كەلەشەكتە وكنە-
 تىندىگىمى اۋىزعا العاندا ، قايمىدان جانشىلىپ ، اۋىزى
 سوزگە كەلمەي قالعان . سول جولعى اڭگىمەدەن قاتتى
 ازاپتاندىم . راس - اۋ ، بۇعان ءىز باقپاۋعا كىمنىڭ ءداتى
 شىداسىن ؟ ءسويتىپ ، تەڭىز ساپارىنا شىعۋدى ەندىگارى
 ويلاماۋعا ، اكەمنىڭ ايتقاننان شىقپاۋعا ، الاڭسىز ءومىر
 وتكىزۋگە بەل بايلادىم . ءىراق ، بىرنەشە كۈن وتپەي ،
 بۇل بەكىمىم عايىپ بولدى ، وزگە ەشتەمەگە زاۋقىم
 سوقپاي ، ەل كورىپ ، جەر كورىپ كەلۋگە اڭسارىم اۋا
 بەردى . ءىز كۈنى شەشەمنىڭ كوڭىلىدى كەزىنەن پايدالا-
 نىپ ، مەنى لاعىپ كەتپەسىن دەسەڭدەر ، اكەم ماعان رىزا-
 لىعىن بەرسىن ءارى ءوزىمنىڭ تەڭىز ساپارىنا زاۋقىم تىم

سوعىپ تۇرماغانىن ، ەگەر ەبىر رەتكە جول قويسا ، ونان كەيىن ەومىر بويى اتتاپ شىقپاۋعا پەيىل ەكەنمىدى ، ەو- زىمنىڭ زايا جىبەرگەن ۋاقتىمنىڭ ورنىن جان سالا تولتە- راتىندىعىمدى ايتىپ انت ەشتىم . شەشەم : ”اكةڭ ەكەۋ- مىزگە مۇنان كەلەتىن پايدا-زىيان ايدان ايقىن ، سەنى اراند- دايتىن ەار قانداي سىكە استە رىزالىعىمىزدى بەرمەيمىز“ دەپ قاسارىستى . ول ارامىزداعى وسى اڭگىمەنى اكمە ايتپايتىن بوپ كەلسە دە ، شىپ-شىرعاسىن شىعارماي جەتكىزگەنىن كەيىن ەبىر-اق ەبلىدىم . مۇنى ەستىگەن اكمە قاتتى ۋايىمداپ : بۇل بالا ۋيدە جۇرسە باسنا باق قونار ەدى ، ەلدەن كەتسە دۇنيەدەگى سورماڭداي سول بولادى دەپتى كۇرسىنىپ ، سونىمەن قانشا جىنىككەنمەن ساپارعا شىعۇما قوسىلماي قويدى .

جىل ەوتتى . وسى ەبىر جىلدا ۋيدەگىلەر مەنەن دۇ- رىس كاسىپ سىتەۋدى سان مارتە تالاپ ەتكەنمەن ، مەن بارلىعىن قىڭىرلىقپەن تويتارىپ تاستادىم . اقىرى السى ساپارعا اتتاندىم . بۇل دا تىم تۇتقىل بولدى ، ەبىر كۇنى اكەسىنىڭ كەمەسىمەن لوندونعا جۇرگەلى تۇرغان ەبىر دوستىم كەزىگە كەتىپ ەارى بىرگە بارۋعا مەنى جەلىكتىر- دى . ەتىپتى كەمەشىلەردىڭ تەڭىز ساپارىنا شىعاردا ەلىك- تىرەتىن تاسىلدەرىن قولدانىپ ، ماعان كەمە اقسىن تولە- مەي-اق قوي دەدى . ەسويتىپ اكه-شەشەممەن اقىلداسپاي ،

ولارغا ئېبرى ئاۋىز سالەم قالدېرماي ، كەتكەن سولڭ ەرتە مە ، كەش پە ايتەۋ ئېبرى دەرەگىمدى بىلەر دەگەن ويمەن ، زاردا-
بىن ويلاپ جاتپاي-اق ، لوندونغا تارتىپ كەتتىم . بۇل
1651-جىلى قىر كۇيەكتىڭ ئېبرىنىشى جاڭگاسى بولاتتى . ئەر
قانداي ئېبرى ئاۋەكەشلىل جىگىت ئۇشىن باقتىسىز تاعدىر
ەرتە باستالىپ ، پالە بوپ ۇزاق جابىسىپ المايتىندىغىنا
سەنىمم كامىل ەدى . كەمەمىز خامبەر وزەنىمەن (خانبو
وزەنى دەپ تە اتالادى ، ول انگليانىڭ ورتا بولەگىنەن باستا-
لىپ ، تەرىستىك تەڭىزگە قۇيادى) شىعىسىمەن-اق داۋىل
قاعىپ اكەتتى ، تولقىن اتشا تۇلاپ ، زارە-قۇتىمىز ۇشتى .
تەڭىزدە تۇڭغىش ساپارىم بولغاندىقتان شىتەي ازاپتانىپ ،
قانшалىق قورققانىمدى ايتىپ سۇراماڭىز . وسى كەزدە
بارىپ ءوزىمنىڭ قىلىعىما وكىنە باستادىم . اق نىيەتپەن
ايتىلغان اقىلغا قۇلاق اسپاپىن ، جاراتۇشى مەن اكە الدىز-
داعى پارىزىمدى وتەمەپپىن .

داۋىل بارغان سايىن ۇدەپ ، تولقىن كوككە شاپش-
دى . مۇنداي كورىنىستى تۇمىسىمدا كورمەپپىن . بۇرىن-
سوڭدى ءوزىم تالاي كورگەن بۇرقانغان تولقىنغا مىناۋ
استار بولماس ەدى .دەگەنمەن ، تۇڭغىش تەڭىز ساپارىنا
شىققان ، تەڭىز اتاۋلىدان مۇلدە بەيحابار مەنىڭ زارە-قۇتىم
ئېبرى ۇشتى . اساۋ تولقىن كەز كەلگەن ساتتە ئېزىدى
جالماي سالاتىنداي سەزىلىپ ، كەمەمىز قاقپاقىلىداي قاعىل-

ئەن سايىن تەڭىزدىڭ تەرەڭ شۇڭەتنە شوگىپ ، قارامىز -
دىڭ وشكەنى وسى دەپ ويلادىم . ازا بويىم قازا بولپ ،
وسى ساپاردان ءتاڭىر شىبىن جانمدى امان قالدىرىپ ،
تابانىم قارا جەر باسسا ، اكە-شەشەمە جەتپ ، بۇل ومىردە
ەندىگارى تەڭىز ساپارىنا شىقپاسپىن دەپ انت ءشىپ ،
ءۇش قايتارا بەكىمگە كەلدىم .

وسىنداى ءبىر المىدى دا ، سەرگەك ويلار نوسەرلى
داۋىل سابالاپ ، دەمىن شىنە تارتىپ تىنا قالعانداى بولعان
ساتتەردە سانامدى شىرماپ الدى . كەلەسى كۈنى نوسەرلى
داۋىل تولاستادى . تەڭىز تۇرمىسىنا مەن دە داعدىلانا باستا -
دىم . ساباسىنا ءتۇسىپ تىنا قالعان تەڭىزدى كۈن نۇرى
شۇعىلاعا بولەگەندە جەلپىنىپ قالادى ەكەنسىز . سول ءتۈن
راحتاتانا ۇيىقتاپ شىققاندىقتان ەرتەسى باسىم ايلانباى ،
كوڭىل كۈيىم دە اجەپتاۋىر كوتەرىڭكى بولدى . كەشە عانا
استاڭ-كەستەڭ بولپ جاتقان تەڭىزدىڭ اياق استىنان تە -
نىپ قالعانىنا شىندىعىندا نانچىڭىز كەلمەيدى ەكەن . مەنى
شىرعالاپ كەمەگە شىعارعان الگى دوسىم ەندى قايتىپ
تەڭىزگە شىقپاستاى بەكىپ الدى ما دەپ الاڭداپ جەتپتى .
— ەي ، — دەدى ول يىعىننان قاعىپ ، — خالىڭ قا -
لاي ؟ كەشتە سوققان سامال جەل زارە-قۇتڭدى ۇشىردى
عوي دەيمىن ؟
— ونى سامال دەپ تۇرمىسىڭ ؟ — دەدىم مەن ، — ول

«بىر جان تۇرشىگەرلىك نوسەرلى داۋىل ەكەن !
 — نوسەرلى داۋىل ؟ ەي ، اقماق ، — دەدى ول ، —
 سونى دا نوسەرلى داۋىل دەيمىسىڭ ؟ ونداي جەلەمىكتى
 «بىز كاپەرېمىزگە المايمىز . ارينە ، تەڭىزگە العاش شى .
 عىپ وتىرسىڭ ، سەنى كىنالاۋعا بولمايدى ، كەل ، ازداپ
 «تاتتى شاراپ » شىپ ، ونىڭ بارلىعىن ويمىزدان شىعارىپ
 تاستايمىز .

سول كۈنى كەشتە سىلقيا ماس بولدىم ، بۇرىنقى
 قىلىچىم «ۇشەن جەگەن وپىچىمدى ، قاتەلىك اتاۋلىمدى ،
 كەلەشەك بايلامدارىمنىڭ بارلىعىن زىم-زىيا ۇمىتىپتىن .
 ساپاردىڭ تىنىشى كۈنى يارمۇتقا جەتىپ ، ياكور تاستاماق
 بولدىق . جەل قارسى شىعپ العاندىقتان داۋىلدىن سول
 «جۇرىسىمىزدى مانتىتا الماعانىز . لاجىسىز تەڭىز ايلادا .
 ماسىنا توقتاپ ، ياكور تاستادىق .

«اسلى مۇندا ۇزاق ايلداماي ، تولقىننىڭ كوتەرىلۋىدە
 نەن پايدالانىپ وزەن قۇيىعانىنا جەتىپ الماق ەدىك ، جەل
 كۇشەيىپ ، امالسىز «تورت-بەس كۈن كىدىرىپ قالدىق .
 جەل «تىپتى قۇتىرىنا «تۈستى . ياكور تاستايتىن جەر «بىر
 تاماشا كەمەجاي ەدى ، ونىڭ ۇستىنە ياكورىمىز اسا مىقتى ،
 كەمەدەگى ياكور شىنجىرى ، شىعەر ، قالىتقى سەكىلدەر
 دە بىرەگەي . تەڭىز شىلەر داۋىلدى كاپەرىنە الماي ، جەلگى
 سالتتارى بويىنشا سايرانىن سالا بەردى . سەگىزىنشى كۈنى

تاڭ سارىدە داۋىل ۋەدەپ ، كەمەدەگىلەر جابال اتتانىسقا كەلىپ ، كەمەنىڭ جەلدە قايسىپاي قالقىپ تۇرۇۋى ۋەشەن ورتاغى جەلكەندى ۋەتۈسىرىپ ، توغاناق-جۈكتەردى ورنالاستىرىپ ۋەلگەردى . ۋەتۈس الەتىندە داۋىل ۋەتپتى كۈشەيدى ، تەڭىزىشلەردىڭ ۋەرىيى ۋەشپ ، قۇتى قاشا باستادى . كەمە باستىعى اسا بىجداعاتپەن بارىنە ۋەجون سىلتەپ جۈرگە-نمەن جاتىن بولمەمنىڭ جاننىن ۋەتپ بارا جاتقان ونىڭ : ” ۱ ، ۋەتاڭىرىم ، ۋەزىڭ ساقىتاي گور ! جاننىمىزدان جۇدا بولاتىن بولدىق-ۋە ! “ دەپ داۋىستاعاننى قۇلاعىم شالىپ قالدى . سونمەن قىبىر ۋەتپەي ۋەوز بولمەمدە جاتا بەردەم . سول كەزدەگى كوڭىل كۈيمىدى بەينەلەپ بەرە المايمىن . ۱ دەگەندە وكىنىپ ەدىم ، كەمە باستىغىنىڭ بولمەمنىڭ قاسىنان وتە بەرىپ ” وەلگەن جەرىمىز وسى “ دەگەننى ەستىگەندە سۇقاننىم ۋەشتى . مەن بولمەمنى شىعپ قارا-سام ، تولقىن بۇرقانا اسپانغا شاپشىدى ، بىزگە تايۋ ماڭدا تۇرغان ەكى كەمەنىڭ ەكەۋى دە جۇگى اۋىر بولغاندىقتان جاقىتاۋ دىڭگەكتەرىن كەسىپ تاستاپتى . الدىمىزداعى ۋەبىر تەڭىز مىلى^① قاشىقتىقتا تۇرغان كەمە الدە قاشان سۇغا شوگىپتى . سۇراپىل داۋىلدىڭ سوققىسىنان جەلكەن دىڭ-گەكتەرى تۇتتاي بولغان باسقا ەكى كەمە ياكورىنان ايرىد-

① بىر تەڭىز مىلى- 1.852 مەترگە تەڭ . — اۋد .

لىپ ، پانا تاپپاي ، شالقار تەڭىزگە قاراي اعىپ بارادى .
 جەل ۇشرعان ەكى- ءۇش شاعىن كەمە ءبىزدىڭ جانىمىز-
 دان جۇلدىزشا اعىپ ءوتتى . بىمىرت ۇيىرىلە كەمەمىزدىڭ
 الدىڭعى جانە نەگىزگى جەلكەن دىڭگەگىن تۇگەل كەسىپ
 ەدىك ، كەمە تاقىرايدى دا قالدى . جۇگىرىپ جەتكەن كەمە-
 شىنىڭ ءبىرى سول ءسات تومەنگى بولمەگە كىرگەن سۇ
 ءتورت-بەس فۇتقا جەتكەننىن ايتتى ، كەمەدەگىلەر جابىلىپ
 سۇ سارقۇعا كىرىستى . استىڭعى بولمەگە سۇ ەنگەننى
 ەستىگەندە جۇرەگىم سوعۇدان توقتاپ ، توق ەتەرى ، زارەم
 ۇشىپ سۇ سورعىزىشتىڭ قاسىندا ەستەن تانىپ قالىپ-
 پىن .

كەمەنىڭ ۇزاماي شوگەتىندىكى ايدان ايقىن بولدى ،
 كاپىتان لاجىسىزدان بەلگى وق اتىپ كومەك سۇرادى . جەل
 نىمەن قارسى جۇيتكىپ كەلە جاتقان ءبىر شاعىن كەمە
 قۇتقارۋعا قايىق تاستادى ، ارىپتالاسا ءبارىمىز سوعان شى-
 عىپ الدىق . ءسۇت پىسىرىمىنان سولڭ كەمەمىز دە شوگىپ
 كەتتى . سول ساتتە عانا تەڭىزدە عارىق بولۇدىڭ قانداي
 ەكەندىگىن تۇڭغىش رەت اڭعارعانداي بولىدىم . اجالمەن
 ارپالىسقان ماتروستار جاعاعا قاراي جان ۇشرا ەسىپ كە-
 لەدى . قايمىمىز كوتەرىلىپ تولقىن جالىنا شىققاندا جاعا-
 داعى ءبىزدى قۇتقارماق بولىپ تۇرعاندار كورىنىپ قالىپ
 جاتتى .

هەر ئۆز كەزىندە بەل بايلاپ ، حولگە — جانۇياما قايتىدۇ .
قان بولسام ، ئسوز جوق ، باقتىنى بولار ەدىم . عايسانىڭ
تامسىلىندەگى اكه سياقتى قايتا ورالعان قاڭغعباس ۇلىن
اكەم دە باعلان سويىپ قارسى الار ەدى .

بىراق ، ماڭدايىمنىڭ سورى قالىڭ بولعاندىقتان كە .
گەجىگىمەن تارتىپ كەرى باقتىم . ەسمىدى جىپ ، ەر .
كىمدى بىلەگەن كەزىمدە دە ، اقسىم ماعان ەسىڭ باردى
ەلىڭدى تاپ دەپ تالاي ەسكەرتسە دە باتىلدىق ەتپەدىم .
سونىمەن دوسىم جانە ونىڭ اكهسىمەن رەنجىسىپ قالىپ ،
قۇرلىق جولىمەن لوندونغا بارىپ ، وندا بىر مەزگىل تۇ .
رىپ ، ونان تاغى تەڭىز ساپارىنا شىققىم كەلدى . ئسويتىپ
جۇرگەندە بىر كاپىتان وزىمەن بىرگە افرىكاداعى گۆينەياعا
بارۋدى ئوتىندى ، مەن بۇلتارمادىم ، ەكەۋىمىز بال جالاس .
قان دوس بولىپ كەتتىك .

قىرسىق شالغاندا الگى كاپىتان دوسىم لوندونغا بار .
عان سولڭ ۇزاماي قازا بولدى دا ، مەن گۆينەياعا بارۋ
ويىمنان قايتىپاي ، سول كەمەگە شىقتىم . كاپىتاندىققا بۇ .
رىنعى كاپىتاننىڭ اعا كۈمەكشىسى تاغايىندالغان ەدى . ال .
عاشىندا بارى دە ئساتتى بولىپ ، تەك گانالە توپ ارالىنا
تايىي بەرگەنمىزدە سالە دەگەن جەردەن شىققان تۇركتەر .
دىڭ قاراقشى كەمەسى قۇپ جەتتى . قىيان . كەسكى اتىس
اياقتالغان سولڭ ، بىزدى كەمەمىزبەن قوسا تۇتىنىداپ ، سالەگە

ايداپ اپاردى ، سالە ماۋەرلەرگە قاراستى كەمەجاي ەكەن .
ول اراداعى كۈنم اۋەلدە الاڭداعانمداي قورقنىشتى
بولمادى .

باسقالاردى جاعادان قاشىقتاعى پاتشا ساراينا الپ
كەتتى دە ، قاراقشىلاردىڭ كاپيتانى مەنى سوعىس ولجاسى
رەتىندە جاننا قالدېرىپ ، قۇلىنا ايلاندىردى . الگى تۇركيا-
لىق كاپيتان قوجاينىم بولدى . بۇل ومىرمە ۇرەيلى بۇرد-
لىس ەنگىزدى . قوجاينىم مەنى ۇيىنە الپ بارىپ ، ەكى
جىلدىن استام قۇلدىقتا ۇستادى . ۇي شارۋاسىن سىتەي-
مىن ، باقشاسىنا قارايمىن . كۈن بويى قاشىپ قۇتىلۇدىڭ
قامىن جاساعانمەن مۇلدە وراي تاپپادىم . قوجاينىم قا-
يىقپەن بالىق اۋلاۋعا اۋەس ، ونىڭ ۇستىنە بلعى مەنى
ەرتىپ الادى . ونىڭ ماۋەرلىك بىرەۋى جانە مارەسكو دەي-
تىن بالا قۇلى جاننان ەبىر قالمايتىن .

ەبىر كۈنى تاڭەرتەڭ بالىق اۋلاۋعا تەڭىزگە تاعى شىق-
تىق ، كۈن شايداي اشىق ، ايدىن قۇلاققا ۇرغان تاناداي
جىم-جىلاس .

كەنەت سوقىر تۇمان ەتۈسىپ ، جولدان اداستىق .
تاۋلىك بويى ەجۈزىپ ، ەرتەسى تاڭەرتەڭ جاعاعا تاياعان
تۈگىل ، كەرى كەتكەنىمىزدى بايقادىق ، جاعا التى تەڭىز
ەمىلى قاشىقتىقتا قالىپتى . اقىرى زور قاتەردەن ەوتىپ ،
ولدىك-تالدىق دەگەندە امان-ەسەن جاعاعا جەتتىك .

وسى جولعى وقىس وقىعادان كەيىن قوجايىن ەندى
 بالىق اۋلاۋعا شىققاندا ، كومپاس جانە ازىق-تۇلىك الا ءجۇرۋ
 بەكمىنە كەلدى . وسى ادامنىڭ تۇتقىنى بولعان الگى انگلا-
 يادا جاسالغان كەمەمىزدە ءبىر ۇزىن قايق بولۇشى ەدى ،
 ول ءبىر انگليالىق اعاششى قۇلىنا ۇزىن قايقنىڭ ورتاسى-
 نان تىركەمە كەمەلەردىڭ بولمەسىنە ۇقسايتىن ءبىر بولمە
 جاساۋدى بۇيىردى ، ونىڭ ءامىرى بويىنشا بولمەنىڭ ارت
 جاعىنان رول ۇستايتىن جانە جەلكەننىڭ ارقانىن تارتاتىن
 ءبىر ادام تۇراتىنداي بوس ورسىن ، الدىڭعى جاعىنان جەلكە-
 دى شىعارىپ-تۇسىرەتىن ، ءبىر-ەكى ادام تۇراتىنداي جانە
 ءبىر ورسىن قالدىردى . ۇزىن قايقنىڭ جەلكەنى ءۇش بۇ-
 رىشتى ەدى دە ، جەلكەن دىڭگەگى بولمەنىڭ ۇستىنە تۇرا
 كەلەتىن . بولمە وتە الاسا بولعانىمەن ، قوجايىن جانە ءبىر-
 ەكى قۇل ەمىن-ەركىن سياتىنداي جانعا جايلى جاسالدى ،
 بولمەگە تاغى ءبىر ۇستەل ورناتىلىپ ، ونىڭ سۋىرمالارىنا
 قوجايىن ۇناتاتىن اراق-شاراپ ، بولكا ، كۇرىش جانە كوفە
 تەكتەس شىمدىكتەر مەن ازىق-تۇلىكتەر قويىلدى . سودان
 باستاپ وسى قايقپەن ۇنەمى بالىق اۋلايتىن بولدىق . ءبىر
 كۈنى قوجايىن :

— دوستارىمىمەن ەرتەڭ بالىق اۋلاۋعا بارماقپىن ،
 جابدانىڭدار ، — دەدى . ءسويتىپ ازىق-تۇلىك پەن سۋسىز-
 دىق دەگەندەردى قايققا تىيەدىك . ەرتەسى تاڭەرتەڭ قوجا-

يىن مەن ونىڭ دوستارىن كۈتۈپ تۇرغانىمىزدا ، ول جال-
عىز كەلىپ :

— دوستارىمنىڭ باسقا شارۋاسى شىعپ ، بالىق اۋلا-
ۋعا بارا المايتىن بولدى ، ءىراق ، كەشكى اسقا كەلەدى ،
— دەدى دە ، ماعان :

— سەن مىنا ەكەۋىن ەرتىپ كەشكىگە بالىق اۋلاپ
كەل ، — دەپ تاپسىردى . ”قۇپ ، قوجاين“ دەپ جاۋاپ
بەردىم سالماقپەن ، ءىراق ، كوڭلىمنىڭ ايتەر-تاپتەرى
شىعپ ، قۇتلىۋدىڭ ورايى كەلدى دەپ ويلادىم . ءسويتىپ
قوجاين كەتسىمەن داينىدىق كورە باستادىم . بۇل بالىق
اۋلاۋدىڭ ەمەس ، قايتا تەڭىز ساپارىنىڭ داينىدىعى بولا-
تىن . سوندا قايتىپەن قايدا بارماقپىن ؟ ايتەۋ ەس-دەرتىم
وسى ارادان قۇتلىۋ ەدى . مەن ماۋەرلىقتى جاعادان ازىق-تۇ-
لىك اكەلۋگە جىبەرىپ ، ءوزىم الگى ساندىقتاعى اراقتى
قايتىقا اپارىپ ، قۇددى قوجايننىڭ ءوزى سياقتى ونى
لايىقتى ورنىنا ورنالاستىردىم . سونىمەن بىرگە تاغى 60
نەشە قاداق بالاۋىز ، ءبىر ورام ءجىپ ، ءبىر بالتا ، ءبىر
ارا جانە ءبىر بالغا تاپتىم ، بۇل ماعان توتەنشە ەس قاتاتىن
ەدى ، اسىرەسە بالاۋىزدان بالاۋىز شام جاساۋعا بولاتىن .
ءوستىپ جاتقاندا تاغى ءبىر قۇلىق ويما ساپ ەتتى ، الگى
ماۋەرلىقتىڭ ەسمى سىمايىل ەدى ، ەل ونى مولدا دەپ
اتاساتىن ، مەن دە سولاي اتاپ كەتكەم .